

• CENTRALANTIKVARIATET •

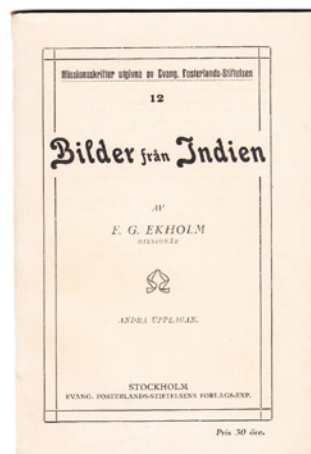
Centralantikariatet
Österlånggatan 53
SE-111 31 Stockholm

+46-8 411 91 36
info@centralant.se
www.centralant.se

Nyhetslista 21

- 1 ALBERG, Evelina. **En dag under Indiens sol** af Evelina Alberg Zenanamissionär. Andra upplagan. Illustrerad. Stockholm, Fosterlandsstiftelsens förlags-expedition, 1898. 12:o. 29,+ (2) s. Illustrerad med två hela uppslag efter fotografier och en helside-teckning. Liten rostfläck på titelbladet. Häftad, med tryckt omslag. (Missionskrifter utgifna af Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. 6.) **250:-**

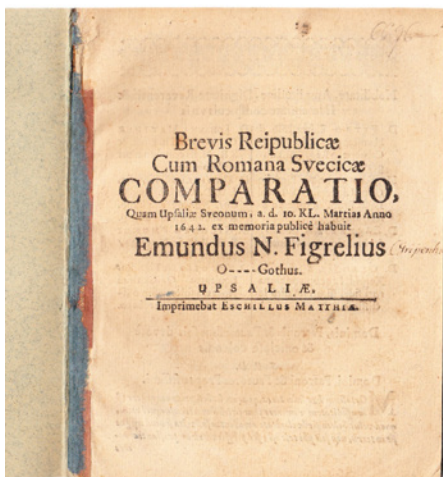
Första upplagan kom året innan. De två fotografierna föreställer "En gondby" och missionsstationen i Nimpani, medan teckningen föreställer "gonder". Dessa små missionskrifter kan vara förvånansvärt sällsynta. Evelina Alberg gav även ut romanen "Sylvias färd genom tiden. En berättelse på verklighetsgrund" (1938). Zenanamissionen hade en engelsk bakgrund. Redan vid mitten av 1850-talet skickade "The Baptist Missionary Society" kvinnor till indien i det dubbla syftet att dels konvertera indiska kvinnor till kristendom och dels att undervisa i medicin, starta skolor etc. Detta inspirerade så småningom även den anglikanska kyrkan, som 1880 grundade "The Church of England Zenana Missionary Society". Namnet Zenana är ett hindiskt ord "som hänför till kvinnor" och som var det område i huset där kvinnorna fick röra sig. Dit fick kvinnliga missionärer tillträde.

-
- 2 EKHOLM, F. G. **Bilder från Indien** av F. G. Ekholm missionär. Andra upplagan. Illustrerad. Stockholm, Fosterlandsstiftelsens förlags-expedition, 1915. 12:o. 48 s. Illustrerad med två hela uppslag efter fotografier och en helsidesteckning. Häftad, med tryckt omslag. (Missionsskrifter utgifna af Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. 12.) 250:-

Första upplagan utkom 1899. Författaren var i Indien 1884-85. Bilderna visar en gata i Bombay och En gondby och teckningen "gonder". De två sistnämnda är samma bilder som återfinns i Evelina Albergs "En dag under Indiens sol".

- 3 GRIPENHIELM (FIGRELIUS), Emund N. **Brevis reipublicæ cum romana Svecicæ comparatio**, quam Upsaliæ sveonum, a.d. 10 kl. martias anno 1642. ex memoria publicè habuit Emundus N. Figrelius. (Uppsala), Eschillus Mathiæ (1642).

4:o. (20) s. Blad två med liten pappersslagning i övre hörn, liksom en liten bläckrättelse på s. 3. Tagen ur band och isatt i pappersomslag från slutet av 1800-talet med handskriven pappersetikett. Från Ericsberg. 2500:-

Collijn sp. 329. Warmholtz 6696. Blott en deklamation, tyckte Warmholtz. Emund Nicolai Figrelius (1622-75, adlad G ripenhielm 1660) blev historieprofessor i Uppsala 1650 och riksråd 1673. 1642 var han fortfarande student. Han var en av Karl XI:s lärare och fick delvis bära skulden för undervisningens misslyckande. Han var även från 1660 kunglig bibliotekarie och försåg

sig själv, tack vare att han hade rätt till dubletter, med rikhaltiga krigsbyten. Hans egen samling donerades till det nyöppnade Lunds universitetsbibliotek.

- 4 **Handlingar rörande Skandinaviens historia.** [Utgifna af Kongl. samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia.] 1-40. Fr.o.m. del 11 med parallellt titelblad: "Nya handlingar rörande Skandinaviens historia". Stockholm, Elméns & Granbergs tryckeri / Johan Hörberg / Hörberska boktryckeriet, 1816-60.

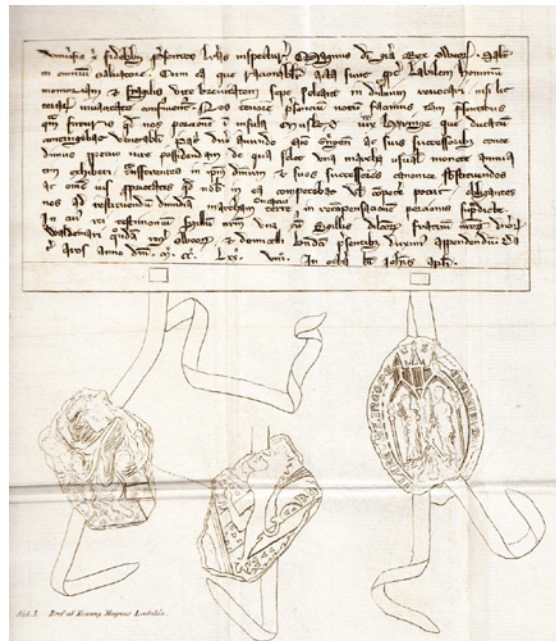
8:o. Med 30 utvikbara huvudsakligen grav. faksimil. Rena inlagor med endast lättare lagerfläckar. Varierande nötta samtida hfrbd, i stort sett uniforma dock med vissa färg- och dekoravvikelser, med guldornerade och blindpräglade ryggar, gröna snitt. Del 14 avviker och är bunden i ett samtida grönt halvmarokångband med guldornerad rygg, och del 38 är häftad och oskuren med samtida blått pappersomslag. 40 volymer.

Tillsammans med:

HAMMARSTRÖM, J. A. &

GRANLUND, V. G. **Alphabe-**
tiskt och kronologiskt register

öfver Handlingar rörande Skandiniaviens historia, delarna 1-40; utgifna af Kongl. samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandiniaviens historia. Stockholm, Hörbergska boktryckeriet, 1865. 8:o. (6),+ 562 s. Något nött samtida svart hfrbd, guldornerad rygg, gröna snitt, uniform med ovan. Ur C. D. Arfwedsons bibliotek, med hans exlibris i de första 28 volymerna (bortsett från nummer 14), och ur Hans Gillingstams bibliotek.

15000:-

Setterwall 193. Allt som utkom under denna titel. Från och med 1861 utges de under titeln "Historiska handlingar". Samfundet, som fick sina stadgar kungligt fastställda 1821, har fortfarande namnet kvar. Ovanligt med kompletta sviter av denna första serien av handlingar, vilka innehåller mycket viktig urkundsutgivning och som fortfarande har ett betydelsefullt källvärde. Medbundet med egna titelblad och egen paginering är bl.a. "Kronologiskt register öfver tryckta handlingar i svenska historien" (del 1-4 & 6), "Nordiskt kalendarium för medelådern" (del 5), "Manuscriptsamlingar" (del 7-9), "Catalog öfver manuskripterna, pergamentstyckena och andra typographiska rariteter i grefliga Braheska bibliotheket på Skokloster" av J. H. Schröder (del 12-15 & 17), "Förteckning på pergament-handlingar i Säfstaholms arkiv" (del 36). De två första årgångarna utgavs med P. A. Granberg som redaktör, varefter Johan Gabriel Liljegren tog över redaktörskapet, vilket han innehade till 1829. Från 1834 till och med 1842 var Bror Emil Hildebrand redaktör och från 1849 till slutet F. A. Dahlgren. Grosshandlaren Carl David Arfwedsson (1806-81) var amerikansk generalkonsul i Stockholm och kanske mest känd för sin reseskildring "Förenata Staterna och Canada, åren 1832, 1833 och 1834", som utkom 1835. Han hade ett stort bibliotek.

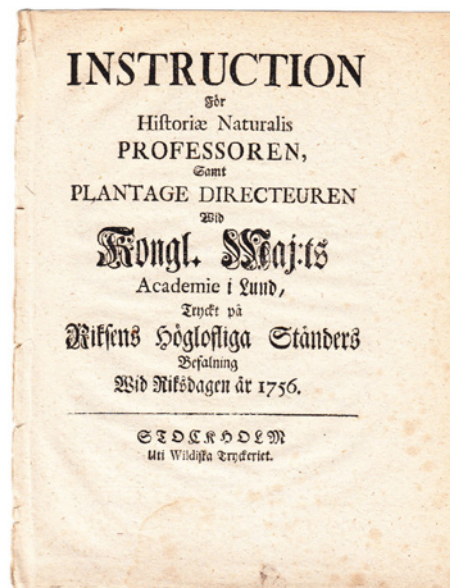
- 5 HAZELIUS, Johan August. **Föreläsningar öfver krigskonsten** af J. A. Hazelius. Första delen. Krigsorganisationen och grunderna för de trenne vapnens strid. Illustrerad. Stockholm, Fritze & Bagges förlag, 1839. 8:o. (8),+ 469,+ (1) s.+ utvikbar litogr. plansch. Samtida rött halvmarokängband, guldornerad rygg med upphöjda bind, blindpressade röda pappärmar med förgylld bordure och ram, helt guldsnitt. Liten skada på ryggens mittfält. Fint exemplar av allt som utkom. **1200:-**

*Om krigshärar i allmänhet och om infanteriet, kaval-
leriet och artilleriet. Johan August Hazelius (1797-1871)
var arméofficer, politiker och författare. Han blev 1830
lärare i taktik, strategi och krigshistoria vid Högre ar-
tilleriläroverket på Marieberg.*

- 6 **Instruction för historiae naturalis professoren**, samt plantage directuren wid kongl. maj:ts Academie i Lund, tryckt på Rikens höglofliga ständers befallning wid riksdagen år 1756. Stockholm, Wildiska tryckeriet, (1756). 4:o. (7) s. Lagerfläckig. Tagen ur band. **2000:-**

Instruktionerna gäller den nyutnämnde professorn, linnelärjungen och botanisten Erik Gustaf Lidbeck (1724-1803), som tillika blev direktör för plantagerna i Skåne. Båda verksamheterna blev finansierade av manufakturfonden. Den sistnämnda verksamheten ställdes i instruktionerna i främsta rummet och den botaniska trädgården blev även hans viktigaste verksamhet, där han jobbade för nyttiga växters införande och acklimatisering i Skåne. Han blev inte minst ansvarig för de vita mullbärsträden och silkesodlingen.

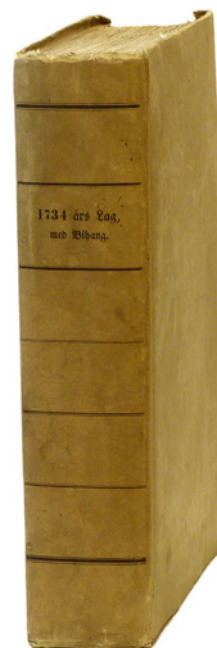
-
- 7 KOLMODIN, A. **Missionen såsom kulturmakt.** Stockholm, Fosterlandsstiftelsens förlags-expedition, 1899. 12:o. 32 s. Häftad, med tryckt omslag. (Missionsskrifter utgifna af Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. 14.) **150:-**

Adolf Kolmodin (1855-1928) var verksam som lärare och föreståndare ("Missionsdirektor" enligt titelbladet) för Evangeliska Fosterlandsstiftelsens missionsinstitut, nuvarande Johannelunds teologiska högskola. Han var dock även teolog och innehåller i hans bok "Kristendomen och den urkristna församlingens bibel" (1908) stötte de mer bibeltrogna inom EFS, vilket innebar att Kolmodin fick lämna församlingen. Han är far till den kända språkvetaren Johannes Kolmodin.

-
- 8 [Lag.] **Sveriges rikes lag**, gillad och antagen på riksdagen år 1734. Jemte bihang, innehållande sammandrag, under lagtexten, de intill år 1855 utkomne, i storfurstendömet Finland gällande stadgar och författningar som ändra eller förklara lagen eller utvidga och närmare bestämma föreskrifterna i de ämnen densamma omfattar. På hans kejsarliga majestäts nådiga befallning ordnade och utgifne av dess för Finland tillförordnade lag-kommission. Helsingfors, J. C. Frenckell, & son, 1856. 4:o. 967,+ (2) s. Oskuren och ouppsprättad i originalpappärmar med tryckt rygg. Fint exemplar. **2500:-**

Ej i Colliander. Inte bara fick 1734-års lag fortfarande gälla som lag i Finland efter det ryska övertagandet 1809 utan den finska riksdagen fick också behålla rätten att stifta nya lagar för Finland. Kejsaren behöll dock rätten att sammankalla riksdagen, och det gjordes inte förrän 1863. Först då, efter att lantdagen återigen hade samlats, kunde man börja förändra 1734-års lag.

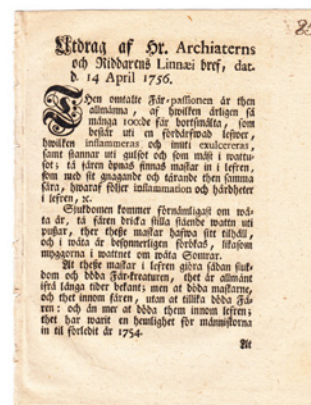

- 9 LINNARSSON, A. **Vadstena skola.** Studier i ett litet läroverks historia från förra hälften av 1400-talet till närvarande tid. Illustrerad. Linköping, A.-B. Östgöta Correspondentens boktr., 1931. 8:o. 283,+ (2) s. Vinrött marokkband, något blekt guldornerad rygg med svagt upphöjda bind, blindpräglade pärmar, inre förgylld bordure och helt guldsnitt, främre omslaget medbundet. Fint exemplar. **1100:-**

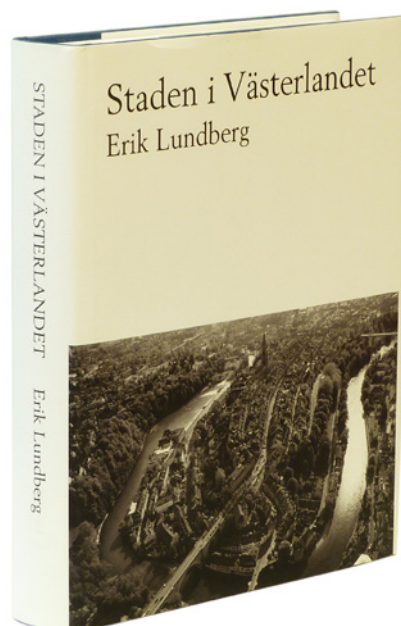

- 10 LINNÉ, Carl von. **Utdrag af hr. archiaterens och riddarens Linnaei bref**, dat. d. 14 april 1756. [=Rubrik.] Stockholm, Kongl. tryckeriet, 1756. 4:o. (3) s. Bläckpaginering i över hörnet. Tagen ur band. **2000:-**

Soulsby 2497. Hulth s. 101. Om parasitmaskar i får, vilket kan botas medels saltvatten. Utgiven av Sundhetskommisionen.

- 11 LUNDBERG, Erik. **Staden i Västerlandet.** Illustrerad. Värnamo, 2008. 8:o. 574 s. Okbd med skyddsomslag. **400:-**
Postumt utgiven med förord av Ove Hidemark.

- 12 MORIN, Benedict M. **Öländska rese-beskrifning** med sina lärda anmärkningar, En nöjsam poetisk tankelek. Kalmar, Magnus Petersson, 1780. 4:o. (8),+ 67 s. Smutsigt titelblad, småfläckar, sista bladet med pappersförstärkning och andra bladet med lagat nedre hörn, enstaka bläckmarkeringar. Ljusbrunt hfrbd, rikt guldornegrad rygg med röd titeletiket, marmorerade snitt (G. Hedberg.) Ur Sten Westerbergs bibliotek på Beatelund. Äldre namnteckning av en Elisabeth och en Jonas på titelbladet, liksom den äldre stämpel som finns på de flesta exemplaren, och ur Boris Engströms bibliotek, med hans exlibris och namnteckning. **16000:-**

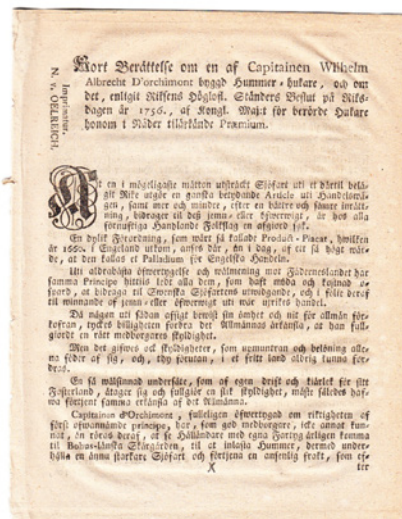
Warmholtz 275a. Hjord, Litteratur om Kalmar, 2211. Sällsynt. Förord av förläggaren Anders Löfman (1726-99). Rektorn vid trivialskolan i Kalmar Benedict M. Morin (1689-1728) blev endast 39 år gammal. Resebeskrivningen skrev han 1712, och den brukar räknas som den första separata beskrivningen av Öland på svenska. Anders Löfmans förord innehåller en levnadsteckning över Morin och en förteckning på hans skrifter. Innehållet i boken sammanfattas på titelbladets baksida: "1. Undersökes, om Öland städse varit en ö, eller förr hängtt ihop med Småland? Det förra nekas, det senare bejakas, samt bevises med många skäl utaf landets och folkets art, beskaffenhet och monumenter m.m. 2. Gifves vid handen en underrättelse om invånarnes maner och klädedrägter, landets betjente, hvad slags säd här växer, hvad slags fisk här fångas och förnämsta antiquiteter." Förläggarens stämpel på titelbladet finns givetvis eftersom förläggaren (på titelbladet) utlovat en belöning til den som "...kan upvisa något exemplar, hwilken icke finnes merkt här under med hans påtryckte sigill, som förstäl- ler den uphögte kopparormen, med öfverskriften Adspectus levabit".

- 13 [Nautica.] **Kort berättelse om en af capitainen Wilhelm Albrecht d'Orchimont byggd hummer-hukare**, och om det, enligt riksens höglöfl. ständers beslut på riksdagen år 1756, af Kongl. maj:t för berörde hukare honom i nåder tilärkända praemium. [=Rubrik.] (Stockholm, Kongl. tryckeriet, 1756) 4:o. 6 s. Sammanbunden med:

Adolph Friedrich med Guds nåde... [=Rubrik] "...underdånig skrifelse... praemier måge utsättas för hummer-hukare, som här i riket byggas..." Stockholm i råd-cammaren den 27 september 1757. (Stockholm, Kongl. tryckeriet, 1757). 4:o. (2) s. Tagna ur band. 4000:-

Efter en militär karriär, bl.a. hos kung Stanislaus i Polen slog sig Wilhelm Albrecht d'Orchimont (1716-87) ner som handlande och skeppsredare i Strömstad, där han ärvde sin svärfar borgmästar Strömdahls privilegium på hummerhandel. Genom att bygga en egen hummerhukare (med vilken man kunde transportera hummern levande) gjorde han sig oberoende av holländska uppköpare. Den 6 mars 1756 gjorde hans hukare, "Prins Carl", sin premiärtur med en last hummer till Holland under befäl av kapten Niklas Bergman. Efter flera framgångsrika resor förläste dock i oktober 1758 hans hukare vid Lister, och 1761 upphörde privilegiet. Om Wilhelm Albrecht d'Orchimont och hans hummerhukare har Birger Strandell skrivit "Wilhelm Albrecht d'Orchimont och Sveriges första hummer-hukare. En episod från 1700-talets Strömstad", (1953).

- 14 (NICOLAI, Gustav.) **Kantorn i Fichtenhagen**, eller: Den metamorfoserade potentaten. Komisk-musikalisk roman. Öfversättning af G. N-dt. 1-3. Falun, Carl Richard Roselli, 1833. 8:o. (2),+ 156,+ (1); (2),+ 123; (2),+ 136 s. Minimalt hål genom de tre första bladen. Lager- och enstaka småfläckar. Nött samtida hfrbd, ryggen med oxiderad guldornering. 1600:-

Första svenska översättningen av "Die Geweihten oder der Cantor von Fichtenhagen", som utkom i original 1829. Den svenska översättningen är gjord av Gustaf Norstedt. En ny svensk upplaga utkom 1871. Gustav Nicolai (1795-1852) var tysk tonsättare och författare, mest framgångsrik som det sistnämnda med libretton och kritik. Mest känt är hans Italienkritiska arbete "Italien, wie es wirklich ist" (1834).

- 15 [Ostindiska kompaniet.] **Kongl. maj:tz öpna privilegium** för commissarien Hindrich König & compagni, angående en fart och handel på Ost-Indien, gifwit Stockholm i Råd-cammaren den 14 junii 1731. (Stockholm), Hartwig Gercken, (1731). 4:o. (8) s. Bläckpaginering i övre hörn. Tagen ur band. **6000:-**

Privilegiet för den första oktrojen för det Ostindiska kompaniet. Tillsammans med bl.a. Colin Campbell och Niclas Sahlgen grundade Henrik König i Göteborg det Svenska Ostindiska kompaniet 1731. Denna första oktroj gällde för 15 år och totalt skickade kompaniet under den tiden ut 15 expeditioner, tre till Indien och de resterande till Guangzhou i Kina, och vinsten blev jättelik! Hur stor vet ingen eftersom bokföringen för de första expeditionerna eldades upp efter bokslut, så att informationen om vinsterna skulle hållas hemlig.

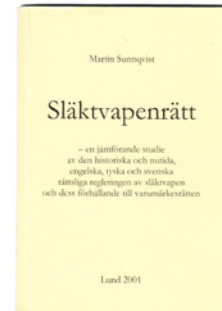
- 16 [Potatis.] **Underrättelse om jord-pärons plantering**, nytta och bruk, af Kongl. maj:ts och Riksens Commerce Collegio utgifwen och til trycket befordrad år 1749. Stockholm, Kongl. tryckeriet, (1749). 4:o. (8) s. Liten fläck på sista bladet. Tagen ur band, med rester av ryggpappersremsa. **3500:-**

Hebbe 939. Utgiven som bilaga till Kommerskollegii cirkulär till provincialschäfrarna. eventuellt författad av Ulrik Rudenschöld. Ett nytryck kom 1772. Sedan Jonas Alströmer på slutet av 1720-talet börjat experimentera med potatis så hade intresset från myndigheterna och vetenskapsmän som Linné och Hårleman ökat, men allmogen var fortfarande tveksam. Sedan 1747, mot bakgrund av missväxt, hade ett samarbete inletts mellan Vetenskapsakademien, Kommerskollegiet och Riksdagen. Den 18 november 1748 beslutade Riksdagen om tullfri införsel av potatis i riket och 1749 utges denna underrättelse av Kommerskollegiet. Den innehåller den information som Jonas och Patrik Alströmer, Eva Ekblad och andra tidigare gett. Det nya är i det sista kapitlet där potatisens användbarhet för brännvinsbränning tas upp: "För öfrigit kan af Jord-päron brännas godt bränwin..."

-
- 17 SUNNQVIST, Martin. **Släktvapenrätt** - en jämförande studie av den historiska och nutida, engelska, tyska och svenska rättsliga regleringen av släktvapen och dess förhållande till varumärkesrätten. Ak. avh. Lund, 2001. 8:o. 180 s. Häftad.

300:-

-
- 18 SYDOW, C. W. von. **Starka karlar**. [=Omslagstitel.] Särtryck ur Finn 1913. Lund, Håkan Ohlssons tryckeri, 1913. 8:o. 7 s. Klammerhäftad, med tryckt omslag.

300:-

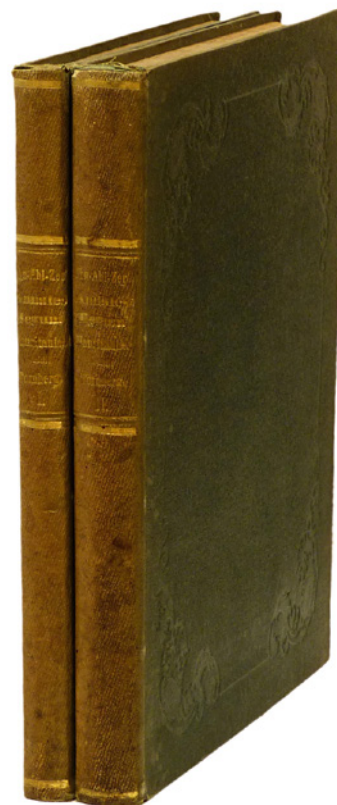
Om kraftkarlar och kraftmätningar, framförallt hos allmogen i Småland.

-
- 19 TORNBERG, Carl Johan (Ed.). **Annales regum Mauritaniæ** a condito idrisidarum imperio ad annum fugae 726 ab Abu-L Hasan Ali ben Abd Allah ibn Abi Zer' Fesano vel ut Alii malunt, Abu Muhammed Salih ibn Abd el Halim Granatensi conscriptos ad librorum manuscriptorum fidem edidit, scripturæ varietem notavit, latine vertit observationibusque illustravit Carolus Johannes Tornberg. 1-2. Uppsala, Litteris Academicis, 1843-46. 4to. (282); (8),+ XIV,+ 446 pp. Foxing, volume two with spotting, ink spot pp. 31-32, a larger pp. 50-51 and browning pp. 361-364. Contemporary embossed green cloth, spine gilt but faded. Two volumes, slightly worn at top of spine.

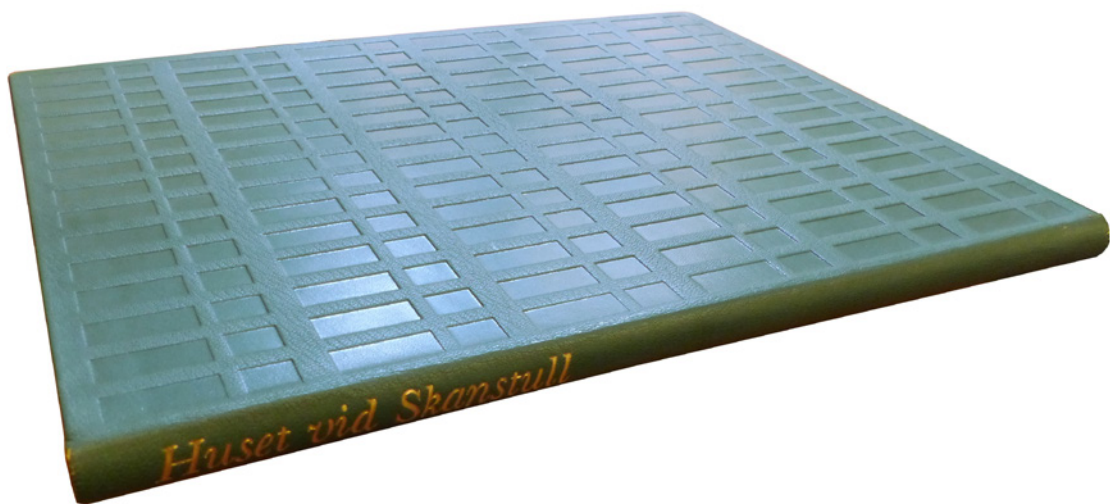
7500:-

Volume I. Textum Arabicum Continens.
Volume II. Versionem latinam, scripturæ varietatem et observationes continens. This edition of "Annales Regum Mauritaniæ", by the 14th-century historian Ibn Ab Zar al-F s , is one of the most important works edited by the Swedish orientalist Carl Johannes Tornberg (1807-77). Published in Arabic and with a translation into Latin. The text cover this history of Spain, Morocco, Fez from the 8th-century and forwards.

Carl Johannes Tornberg (1807-1877), orientalist, arabist. Professor i österländska språk vid Lunds universitet 1850. Hans översättning av koranen, 1874, är den första kompletta svenska, men den har sedermera fallit i vanrykte och istället är det denna och hans utgåva av Ibn-El-Athirs universalhistoria i 14 band (Leiden, 1851-76), som befäst hans betydelse för eftervärlden.

- 20 TRENTER, Stig, JONSON, Björn & GULLERS, K. W. **Huset vid Skanstull.** En bok om Folksamhuset. En titt på vårt grannskaps historia. Text Stieg Trenter illustrationer Björn Jonson. Så byggde vi Folksamhuset en bildberättelse av K. W. Gullers. Stockholm, Rabén & Sjögren, 1960. 4:o. 100,+ (2) s. Grönt blindpressat originalskinnband, titel i guld på ryggen, inre förgylld bård, helt guldsnitt. **1500:-**
- Bandets blindpressade dekor efterbildar fasadens utseende. Detta är antingen en bibliofilupplaga eller ett presentband.*

- 21 WERNER, Hilder. **Antiqvariska berättelser**, afgifna till Westergötlands fornminnesförening af Hilder Werner. 1-2. Norrtälje, F. G. Hallins boktryckeri, 1870 resp. Stockholm, J. W. Svenssons boktryckeri 1873. Folio. (3),+ (blank),+ 32 s.+ 6 litogr. planscher (med tabell numr. 1-8); (3),+ (blank),+ 28 s.+ 6 litogr. planscher. Liten reva i andra bladet i del två. Häftade, oskurna med tryckta originalomslag. Två häften, ryggarna nötta och andra delens bakre omslag löst och något trasigt. **2000:-**

Montelius 198 resp. 292. Allt som utkom. Mycket ovanliga, med redogörelser för fornlämningar i Västergötland. Hilder Werner (1841-1913) var teckningslärare vid Lidköpings lägre läroverk, men även fornforskare, fotograf och tecknare. Han var

enligt förordet utsedd av Westergötlands fornminnesförening att vårda provinsens fornlämningar och ansåg sig därför förpliktigad att avge dessa berättelser om sin verksamhet. Den första delen rör åren 1867-68 och den andra 1869-70. Han gav även ut "Westergötlands fornminnen. Anteckningar af Hilder Werner" (1868), "Warnhems kloster och kyrka" (1878) samt "Mynt funna i Westergötlands jord" (1879).

- 22 WRANGEL, Carl Henrik. **Lyckönskan til generalen högvälborne herr baron Carl Henric Wrangel**, af en del kongl. residence staden Stockholms lofl. borgerskap, tå thenne herren af borgerskapet fick et tacksamhets tekn af silfwer, then 28. januari 1743. Jemte herr generalens therpå lemnade swar. Stockholm, Kongl. tryckeriet, (1743). Folio. (4) s. Tagen ur band. **2500:-**

Ej i libris. Sista sidan innehåller generalens tack på vers. Carl Henrik Wrangel (1681-1755) hjälten från Willmanstrand, där han skadad togs tillfånga av ryssarna. Vid sin hemkomst ur fångenskapen 1742 erhöll Wrangel dyrbara presenter av kungen och Stockholms borgerskap och 1743 blev han generallöjtnant, överste för Närkes och Värmlands regemente samt general. År 1754 utnämndes han till fältmarskalk.

